

Vågad dialog med framtidstro och tillförsikt

Följ med ut på trampolinen, uppmanade Rikard Jacobsson, PricewaterhouseCoopers.

Tre hållplatser med slutdestination Almedalen – det är Framtidsdialogen 2010. Malmö var sist ut bland hållplatserna, där framtidens välfärd, regional utveckling, eRevolution och demokratiutveckling var teman för dagen. I dialogen deltog politiker och tjänstemän från kommuner och regioner i södra Sverige.

– Tanken idag är att prata framtid och ägna oss exklusivt åt detta spännande ämne. Och så här inledningsvis vill jag uppmuntra er att ha en generös inställning och i möjligaste mån försöka ”gå ut på trampolinen”. Med det menar jag att vi ska våga ta upp de ämnen som oroar, men också de som andas framtidstro och tillförsikt, sa Rikard Jacobsson, rådgivare inom PricewaterhouseCoopers,
– Och under dagen kommer det att vara vi inom PricewaterhouseCoopers som börjar med att gå ut på denna trampolin och det gör vi med sikte på fyra teman – framtidens välfärd, regional utveckling, eRevolution och demokratiutveckling, fortsatte han. Vi

gör ett inspel kring varje tema innan dialogen sedan tar vid.
– Jag hoppas att vi får en bra eftermiddag med ett fritt menings- och tankeutbyte om framtiden, inflikade PO Gunnarsson, också rådgivare inom PricewaterhouseCoopers. Apropå svåra frågor om framtiden vill jag skicka med några ord på vägen – kom ihåg att bra och vidsynta frågor öppnar våra hjärnor medan snabba och kategoriska svar istället stänger den!

Matts Hansson, planeringschef, Lunds kommun, diskuterar demokratins villkor och hur man kan engagera medborgarna.

Harald Lindström, direktör med ansvar för ägarfrågor och strategiska investeringar, Region Skåne, pratar om utmaningar i samband med ESS-etableringen med bland andra Magnus Hultgren, PO Gunnarsson och Johan Sverker, PricewaterhouseCoopers.

Framtidens välfärd och ideell sektor

Dagens första tema var framtidens välfärd och kopplingen till ideell sektor. Här stod Johan Sverker från PricewaterhouseCoopers för inspelet och ställde bland annat följande frågor – kan den ideella sektorn lösa framtidens välfärdsproblem, hur ska det gå till samt vad kommer att bli annorlunda, bättre eller sämre om den ideella sektorn ges ökat utrymme i välfärdsarbetet?

Magnus Hultgren, PricewaterhouseCoopers, och regionrådet Anders Åkesson, Region Skåne, diskuterar frivilligsatser i offentlig verksamhet.

Ungefär 48 procent av alla människor i Sverige ägnar sig åt ideellt arbete. Det motsvarar 300 000–350 000 heltidstjänster. Till detta kommer de cirka 150 000 personer som är anställda inom ideell sektor.

– Det handlar således om stora resurser, men hur kan dessa krafter mobiliseras och kring vad ska de egentligen mobiliseras, frågade sig Johan Sverker. Till bilden hör också att det idag finns cirka 32 miljoner medlemskap i ideella föreningar i Sverige, engagemanget är stabilt och inte särskilt konjunkturberoende. Under 2009 slogs – trots finans- och konjunkturkris – till och med insamlingsrekord, vilket alltså visar att engagemanget finns där och att det är stort.

– Men vilken strategi har ni i kommuner och regioner för att skapa en dialog kring framtidens välfärd med intressenterna omkring er, undrade Johan Sverker. Hur ska ni konkret få alla dessa frivilliga att engagera sig och hur agerar ni för att skapa mångfald i de upphandlingar som görs. – Jag skulle också vilja veta hur ni värderar ideologi och mjuka värden i "balansräkningarna"? Om ni gör några utvärderingar, som visar hur den ideella sektorn bidrar till välfärden i er verksamhet? avrundade han.

Röster om ideell sektor och framtidens välfärd

- ” Vill folk verkligen vara med, eller växer ideell sektor av andra skäl. Handlar det istället om en kris för välfärden som inte fanns förr?
- ” Det finns en rädsla från den offentliga sektorns sida att släppa in andra aktörer.
- ” Innan man börjar gräva bör man titta på vad andra gjort för att inte trilla i samma fälla som i andra länder. Engagemanget i ideell sektor får till exempel inte innebära att låglönejobben trängs undan.
- ” Ta vara på den kunskap som finns utanför kommunhusen – se, hör och lär!
- ” I en ökande ideell sektor kan värderingarna splittras och bli mer svåråtgångade – hur hanterar vi det?
- ” Man ska inte tro att ideella krafter vill sköta välfärden gratis i framtiden – det finns inte! Däremot kan de göra mycket mer än idag.
- ” Det gäller att skapa struktur i de nya satsningar som görs eftersom kraven på kvalitet är så pass stora.
- ” Det behövs till att börja med jämbördiga styrkor mellan offentlig och ideell sektor om det ska fungera.

Johan Sverker och Margareta Irenaeus, PricewaterhouseCoopers, tror att kommuner och landsting behöver ta en ytterligare funderare på bakomliggande värderingar i det fortsatta arbetet med att engagera idéburna organisationer i välfärdsbygget.

- ” Finns det inte en reflexmässig grundsyn bland politiker och tjänstemän om att detta inte kommer att fungera – att den ideella sektorn inte jobbar via "manualen".
- ” Generation Y drivs av andra värden än att tjäna pengar. Nu kommer det därför nya människor som vill vara med och lösa samhällsproblem. Som politiker måste vi inse att lösningarna också finns utanför kommunhusen.
- ” Unga idag vet inte vem som organiserar och finansierar vad – man söker sig istället till det man vill ha och tänker inte på om det är i ideell regi eller i en annan kommun.
- ” Unga människor vill nödvändigtvis

- inte jobba ideellt, utan snarare engagera sig och delta i arbetet med att lösa angelägna frågor och problem.
- ” Se inte för mycket till om det är privata eller offentliga aktörer – se snarare till vad som utförs och vilka ambitionerna är.
- ” Att jobba med medinflytande är krävande – det kostar på att lyssna och man bör tänka långsiktigt för att klara denna process.

Ansvarig utgivare: Margareta Irenaeus.
Text: Fredrik Lilieblad.
Foto: Sofie Arvidsson, Rikard Jacobsson
© 2010 PricewaterhouseCoopers AB. Att mångfaldiga innehållet helt eller delvis är förbjudet enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Förbudet gäller varje form av mångfaldigande genom tryckning, kopiering etc.

Regional utveckling

– Vad är egentligen regional utveckling och tillväxt, frågade sig Magnus Hultgren i sitt inspel kring dagens andra tema. Han konstaterade att begreppet är diffust samt att innebörden dessutom tycks ha ändrats en del, detta i takt med att konkurrensen om människor och kapital ökat.

– Kapital är heller inte samma sak som finansiellt kapital, utan mycket mer, till exempel kultur- och upplevelsekapital som gör en viss plats attraktiv och som bidrar till att den regionala tillväxten kan öka, poängterade Magnus Hultgren.

– Och inget av dessa kapital får ”släpa” om den regionala utvecklingen ska fungera fullt ut och bidra till en stark och långsiktig tillväxt, inflikade Rikard Jacobsson.

Ständig utveckling

De pekade också på några orosmoment kring det här med regional utveckling, till exempel risken med att fastna i felaktiga självbilder och till och med i vrånbilder. En sådan är bilden av utvecklingen i Öresundsregionen och av Malmös förändring från industristad till kunskapsstad – en förändring som ständigt måste vitaliseras för att processen kring regional utveckling ska vara fortsatt stark.

– I år firar vi Öresundsbronns 10-årsjubileum och kan se tillbaka på mycket positivt, men nu borde vi titta framåt och fundera på vad vi vill ha uppnått i regionen om ytterligare 10 år, alltså 2020, sa Rikard Jacobsson.

Ett lika starkt framtidsperspektiv bör man anlägga på ESS-projektet i Lund, som också det kan bli en spännande plattform för den regionala utvecklingen.

– Men hur tillvaratar vi potentialen med ESS? Vilka idégrupper bör formas kring denna stora regionala satsning och hur ser ledarskapet ut som hjälper till att förverkliga detta, undrade Magnus Hultgren.

Magnus Hultgren och Rikard Jacobsson, PricewaterhouseCoopers, är bekymrade över om potentialen i Öresundsregionen verkligen tillvaratas.

Katarina Pelin, miljödirektör, Malmö stad, betonar vikten av ekonomisk, teknisk och social hållbarhet för attraktionskraften i framtidens städer.

Christer Larsson, stadsbyggnadsdirektör i Malmö stad, och Åke Grönvall, ekonomidirektör, Vellinge kommun, konstaterar att Malmö stads infrastruktuursatsningar har stor betydelse för de kringliggande kommunerna.

Susanne Rickardsson, MKB Fastighets AB, understryker bostadssituationens betydelse för den regionala utvecklingen.

Röster om regional utveckling

Vi kan inte se för "svenskt" på denna utveckling. Kärnfrågan blir snarare hur våra regioner kan bli så attraktiva att vi konkurrerar ut motsvarande regioner globalt – i till exempel USA och Japan.

” Vi måste jobba stenhårt med att skapa en bred attraktivitet i våra städer. Då gör det ingenting om t ex Astra Zeneca lämnar Lund. Den kollektiva kunskapen finns ändå kvar och gör att nya företag kommer till oss. Det förutsätter dock att stadsutveckling och socioekonomiska frågor kopplas ihop på ett starkare sätt.

” Kom också ihåg att allt fler frågor –

utbildning, boende m m – tenderar att lyftas till regional nivå för att få sin lösning.

” Vi ser inte alltid vilka våra egna styrkor är. Vi har kommit långt inom hållbar stadsutveckling och hela världen vallfärdar hit för att se vad vi åstadkommit. Glöm därför inte att detta är ett lyckat projekt och ett styrkeområde. I mitten av 2020-talet ska vi vara världsbäst på detta – också vad gäller den sociala dimensionen.

” Vi får inte lägga allt krut på ESS. Det handlar om många stora frågor som måste hanteras parallellt. Risken är att Malmö inte räcker till som drivkraft för att få regionen att växa. Kultur, arbetsmarknad m m måste samordnas för att skapa detta driv.

” ESS är en språngbräda för en stads-

och arbetsmarknadsutveckling som kan göra Skåne som region mycket attraktivare i framtiden. Men var finns ledarskapet för att driva denna utveckling?

” Vi måste jobba med våra ”hemma-blindhet”. FN har ett universitet i Malmö som nästan ingen känner till, och tyvärr är vi svaga på att ta vara på det som redan finns hos oss. Använd och utveckla dessa resurser – och gör det över resurs- och organisationsgränserna!

” Hur stöttar vi de ”bästa hjärnorna” och hjälper dem förverkliga sina affärsidéer – hur skapar vi rätt jordmån?

” Det nya näringslivet är inte ute efter ny mark, utan efter nya innovationsstrukturer. Detta måste vi skapa förutsättningar för!

” Det får inte bli en medelklassvinkling på välfärdsdiskussionerna – för många människor här i Malmö är välfärd lika med social och ekonomisk trygghet för dagen. Glöm inte det.

” Kvaliteten på skolorna är avgörande och detta är ett riktigt stort hot idag. Om skolorna fallerar står vi inför enorma problem.

” Styrkan i Lund är helheten. Därför handlar ESS inte om att lyfta naturvetenskaperna utan om att säkra mångfalden – att få filosofer, historiker, kulturarbetare med flera att fungera som drivkrafter.

” Hur gör vi Malmös tillväxt till allas tillväxt, det vill säga så att regionen drar nytta av det som åstadkoms? Vi måste också lära av grannkommunerna – inte bara av våra konkurrenter i andra länder!

eRevolution och demokratiutveckling

Temat eRevolution tar sikte på ungdomars samhällsengagemang, på demokratiutveckling, men också på förväntningarna kring framtidens eFörvaltning. Dessa och andra frågor fångades upp via en stor webbundersökning som PricewaterhouseCoopers genomförde under hösten 2009.

– Resultaten visar att ungdomarna är engagerade i samhällsfrågor, men på nya sätt, sa Sofie Arvidsson, rådgivare inom PricewaterhouseCoopers, som ansvarat för undersökningen. De är mer engagerade i enskilda sakfrågor och köper inte "all inclusive" i form av ideologier eller färdiga partiprogram.

– Den vanligaste typen av engagemang är onlinegrupper, bloggar, artiklar – dels för att det är enkelt, dels för att det tydligt visar på ett ställningstagande och bygger det egna, digitala varumärket, påpekade Sofie Arvidsson.

– Däremot tycker man inte att dessa kanaler är särskilt effektiva om man faktiskt vill påverka i en sakfråga, fortsatte hon. Då föredrar ungdomarna mer traditionella lösningar som fysiska möten, bearbetning via media eller demonstrationer.

Trovärdiga hemsidor

När man intresserar sig för en sakfråga görs avstampet ofta via Google, som sedan lotsar vidare till relevanta hemsidor i ämnet. Samtidigt upplevs myndigheternas egna hemsidor som

trovärdiga, vilket är viktigt eftersom substans och kvalitet väger tungt.

– Ungdomar är skickliga på att urskilja vilka budskap som är trovärdiga och här hamnar de offentliga organisationernas hemsidor högt i rankingen, berättade Sofie Arvidsson.

– Däremot verkar ungdomar vara mer avvaktande till att t ex kommuner och myndigheter försöker profilera sig på Facebook, fortsätter hon. Den personliga sfären är viktig även när det gäller de sociala medierna.

Sofie Arvidsson betonade också hur betydelsefullt det är med en genomtänkt strategi för de satsningar som görs på webben – att syftet är tydligt och att man vet vad denna satsning ska resultera i. Hon avrundade sitt inspel genom att formulera två knäckfrågor eller utmaningar vad gäller eRevolutionen och demokratiutvecklingen.

– Förtroendet för nätet som en effektiv kanal för engagemang är en sådan utmaning,

sa Sofie Arvidsson. Den andra stora

Therese Andersson, projektledare Strukturbild för Skåne, deltar med glädje i samtalet om demokratiutveckling.

Åsa Simonsson, chef för kommunledningskontorets avdelning Kommunikation & tillväxt i Kristianstads kommun, och Eva Lidmark, PricewaterhouseCoopers, diskuterar ungdomars samhällsengagemang.

Ungdomarna är mer engagerade i enskilda sakfrågor och köper inte "all inclusive" i form av ideologier eller färdiga partiprogram, berättade Sofie Arvidsson, PricewaterhouseCoopers.

utmaningen är de traditionella politiska och demokratiska institutionernas förmåga att fånga upp ungdomarnas samhällsengagemang i framtiden.

Mats Persson, regionråd i Skåne, och Anita Agefjäll, PricewaterhouseCoopers, konstaterar att den digitala generationen inte bryr sig om vare sig administrativa eller geografiska gränser.

Röster om eRevolution och demokratiutveckling

” Även vi märker att det fysiska mötet väger tyngre än webbkontakter. Det skapar tillit och förtroende. Webben får däremot ses som ett komplement, som man ska ha respekt för.

” Det gäller att ha en strategi och veta vad man vill med sina webbsatsningar. Våga ta tid på er och bestäm ordentligt vad ni vill uppnå.

” eFörvaltning handlar inte om information, utan om nya tankesätt och mönster, som tar form i det nya kommunikationslandskapet.

” De sociala medierna bör helst inte användas politiskt. Om man trots allt vill vara med därute måste de egna sidorna vara uppdaterade och signalera kvalitet.

” Det är en jätteutmaning för politiken och demokratin att hitta nya former och arenor.

” Professionaliseringen av politiken kan hota nyrekryteringen. Unga människor är inte beredda att avstå från jobb, karriär och socialt liv för att satsa fullt ut på politiken.

” Politiken är inte problemet, utan tjänstemännen. Den "grå massan" är trygg i sin nuvarande roll och rädd för att prova något nytt.

” Nyrekryteringen kan lika gärna ta sikte på 48-åringar – inte bara på unga människor. Hur skapar vi nya möjligheter och former för engagemang i detta perspektiv?

” Vi ska inte bara hämta in information, utan måste även vara beredda att ge någonting tillbaka till medborgarna.

” Demokratins förutsättning är en hög bildningsnivå som gör att vi kan förhålla oss till omgivningen på ett bra sätt. Sjunger bildningsnivån är det mycket som äventyras.

” Politiken får inte "hackas upp", bli alltför småskuren och förvandlas till enskildheter som baseras på kundundersökningar och liknande. Det är inte därför jag röstat på en politiker som ska företräda mig.

” Hur serverar vi medborgarna kring eFrågor i övrigt – valfrågor och an-

nan information. Här finns mycket kvar att göra.

” Vi lever i en digital verklighet som påverkar oss i allt vi gör. Därför måste vi plocka bort "e:et" i eFörvaltning för att avmystifiera hela frågan och sedan gå vidare.

” eFörvaltning utmanar både de administrativa och politiska systemen.

” Det är lätt att fråga medborgarna om till exempel den kommunala budgeten, men hur fångar vi upp svaren och gör någonting bra av det som vi får tillbaka? Hur undviker vi att 3 000 inkomna svar resulterar i 3 000 missnöjda medborgare?